

📁 ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก

📁 ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

DEVELOPMENT OF AN ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS TO PREPARE STUDENTS FOR GLOBAL CITIZENSHIP

📁 ชื่อนักวิจัย

ดร. พูนภัทรา พูลผล

📁 ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

2554

📁 ประเภทของงานวิจัย

นโยบายการศึกษา

📁 บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก แนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย แนวคิดการบริหารงานวิชาการ 5 ด้านคือ 1) หลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การวัดและประเมินผล และ 5) การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา แนวคิดเรื่องความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) แนวคิดกระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการจากเอกสารด้วยการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ของสำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลายในปี 2553 จำนวน 500 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตรวจสอบและประเมินรูปแบบด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้กับโรงเรียนในต่างประเทศที่มีการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้จริง

📁 คำสำคัญ

พลเมืองโลก , การบริหารงานวิชาการ

☑️ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

สภาพโลกาภิวัตน์เป็นปรากฏการณ์ที่สลายข้อจำกัดในมิติเวลาและพื้นที่เกิดการเชื่อมโยงถึงกันอย่างไร้พรมแดน สิ่งที่เกิดขึ้นที่หนึ่งสามารถแผ่อิทธิพลไปสู่ส่วนอื่นของโลกได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง อุปสรรคที่เคยกั้นขวางการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ ถูกลดทอนทำให้แต่ละส่วนของโลกเข้าถึงกันได้ง่าย สภาพการณ์เช่นนี้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในอนาคต ทำให้เราต้องเร่งพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ให้เท่าทันสภาพโลกาภิวัตน์ โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลกส่งผลให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ทำให้ประเทศต่างๆ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ประเทศของตนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี คุณภาพของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ด้วยเหตุนี้ความเป็นพลเมืองโลกจึงมีความสำคัญ

ผู้วิจัยพบว่าจากข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเรื่อง สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล 2550 ว่าควรมีการประเมินเพื่อหาข้อมูลในสมรรถนะเรื่องความเป็นพลเมืองและ “พลโลก” อันจะส่งผลให้ได้ข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยที่รอบด้านและเกิดสมดุลตามมาตรฐานการศึกษาชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) และหนึ่งในเป้าหมายของการบริหารการศึกษาไทยในทศวรรษหน้าคือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพื่อเพิ่มคุณภาพคนไทยทั้งในความเป็นพลเมือง และ “พลโลก” ให้พร้อมที่จะเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (วิจิตร ศรีสอาน, 2550) ดังนั้นภารกิจของนักการศึกษาในปัจจุบัน คือการเตรียมเยาวชนสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองโลกอย่างแท้จริง ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกเป็นอย่างไร

ดังนั้นจากสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มในอนาคตที่กำลังจะเกิดขึ้นการพัฒนาพลเมืองไทยให้เป็นการกำลังสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีระหว่างประเทศ พลเมืองไทยควรมีสมรรถนะสำคัญคือ “ความเป็นพลเมืองโลก” ผู้วิจัยในฐานะนักการศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเชิงลึกเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกท่ามกลางบริบทโลกที่แปรเปลี่ยน

☑️วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอนคือ

1. ศึกษาสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองโลกและการบริหารงานวิชาการ โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองโลกและการบริหารงานวิชาการที่เน้นการจัดการเรียนการสอน ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยและนำไปร่างแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก และดำเนินการสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกโดยเครื่องมือการวิจัยที่จัดทำขึ้นตามกรอบความคิดการวิจัยได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาในประเทศไทย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการพิจารณาจากคุณลักษณะของข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เนื้อหา สรุปสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในกรอบความคิดของการวิจัย
3. ศึกษาสภาพของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวัตถุประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก โดยสร้างแบบและดำเนินการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก เพื่อให้ได้ทราบสภาพของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก
4. หาความต่างของสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยกับสภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกเพื่อเปรียบเทียบความต่างในสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก และได้ทราบความต่างของสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก
5. พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกโดยนำผลของขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นกรอบและนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 4 มาพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก และได้ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก
6. ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมในรูปแบบดำเนินการตรวจสอบความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุง แก้ไข พิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก
7. นำรูปแบบบางส่วนที่พัฒนาขึ้นไปวิเคราะห์ความเป็นไปได้เทียบเคียงกับรูปแบบของงานบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกกับโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศไทยที่ได้เข้าร่วมโครงการจำนวน 1 โรงเรียน และนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก เป็นงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยและรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกสามารถกำหนดเป็นกำหนดเป็นแนวทางเพื่อไปสู่การบริหารงานวิชาการได้ ดังนี้

- 1.1 กำหนดกรอบหลักสูตรเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก โดยใช้หลักการบริหารวิชาการผ่านการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติและใช้เป็นหลักสูตรในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการตรวจสอบ ติดตามผลการใช้หลักสูตร และนำมาปรับแก้เพื่อให้เหมาะสมกับช่วงเวลา เพื่อให้ ผู้เรียนมีความพร้อมในด้านทักษะวิชาชีพต่างๆ ให้สามารถก้าวไปแข่งขันกับ

ประชาคมอาเซียนและระดับโลกต่อไป ซึ่งเป็นการใช้หลัก PDCA ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในประชาคมโลก ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เน้นเป็นหลักสูตร บูรณาการที่มีความยืดหยุ่นในการจัดด้วยเงื่อนไขความเป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องวางแผนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรบูรณาการ โดยการนำศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันให้มีความเหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ทั้งนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมหลากหลายซึ่งครูในฐานะ ผู้อำนวยการความสะดวกเป็นผู้จัดให้ ดังนั้นการสะท้อนองค์ความรู้ ความคิด ความรู้สึก จากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมจะมีลักษณะหลากหลายและเป็นองค์ความรู้ที่รวมจากหลายวิชา

เนื้อหาที่ควรบรรจุลงในหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก

1) กฎ กติกา ระเบียบใหม่ของโลก อาทิ กฎระเบียบในการบริหารจัดการเศรษฐกิจโลกทั้งด้านการค้า การลงทุน การเงิน สิ่งแวดล้อม และสังคมเพื่อการจัดระเบียบใหม่ของโลก

2) การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง ภูมิภาคเอเชียซึ่งทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ อาทิ ฮองกง เกาหลี สิงคโปร์ ไต้หวัน และกลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีแนวโน้มเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมโลก การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียภายใต้กรอบการค้าเสรีของอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย และการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

3) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและสภาพแวดล้อม สภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรง

4) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานของโลก มีแนวโน้มจะเป็นปัญหาสำคัญ ความต้องการพืชพลังงาน สินค้าเกษตรและอาหารมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มประชากรโลก แต่การผลิตพืชอาหารลดลงด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่และเทคโนโลยีที่มีอยู่

5) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อาทิ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นานาเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมองและจิต ซึ่งจะเป็นได้ทั้งโอกาสและ/ หรือภัยคุกคามในการพัฒนาประเทศชาติและการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติ

6) การก่อการร้ายสากล เป็นภัยคุกคามประชาคมโลก การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและรุนแรง มีรูปแบบและโครงข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้นส่งผลโดยตรงกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

7) การรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) หมายถึง การอ่านสื่อให้รู้เท่าทันเพื่อพัฒนาทักษะในการเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินค่าและเข้าใจผลกระทบของสื่อ และสามารถใช้อย่างให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

1.2 การจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก โดยใช้หลักการบริหารวิชาการโดยการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้และทักษะกระบวนการคิด มีการตรวจสอบติดตามผลการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนได้ เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องชีวิตจริงของผู้เรียนและสภาพการณ์โลกได้ ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในประชาคมโลก สาเหตุที่ต้องจัดให้มีการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนคือ ในชีวิตของคนเรามีเรื่องราวต่างๆ ที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไม่ได้แยกออกจากกันเป็นเรื่องๆ เมื่อมีการบูรณาการเข้ากับชีวิตจริงโดยการเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวแล้วขยายกว้างออกไป ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเรียนรู้ด้วยความหมาย ลดความซ้ำซ้อนเชิงเนื้อหาวิชา ลดเวลา แบ่งเบาภาระของครูผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถและทักษะที่หลากหลาย การบูรณาการสามารถทำได้

1.2.1 บูรณาการภายใน

1.2.2 บูรณาการเชื่อมโยงกับกลุ่มประสบการณ์หรือวิชาอื่นๆ ทำได้ 2 ลักษณะคือ

- ก. ผู้สอนคนเดียวกันสอนหลายเรื่อง สามารถนำเนื้อหาสาระที่คล้ายหรือเหมือนกันมาบูรณาการด้วยกัน
- ข. ผู้สอนหลายคนสอนในเนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กัน แต่มีชั่วโมงสอนต่างกัน สามารถช่วยกันจัดทำหน่วยการสอนโดยการบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน

1.2.3 บูรณาการเชื่อมโยงและสอนเป็นคณะ คือการที่ครูผู้สอนในวิชาหรือกลุ่มต่างๆ ร่วมกันกำหนดเรื่องเป็นหน่วย กำหนดหัวเรื่องใหญ่ (theme) หัวเรื่องย่อย (topic) ประเด็นในการสอน (sub topic) กำหนดกิจกรรม และร่วมกันจัดกิจกรรม ตลอดจนร่วมกันประเมินผลผู้บริหารสถานต้องศึกษาสนับสนุนและตรวจสอบให้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยมีการจัดการเรียนการสอนเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ด้วยการผสมผสานเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางเข้ากับความรู้ที่มีความเป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น เอื้ออำนวยการจัดการเรียนรู้อย่างยืดหยุ่น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและมีการประเมินผลตามสภาพจริง ใช้กิจกรรมเชื่อมโยงสู่การฝึกทักษะและเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ การเรียนรู้แบบบูรณาการ เชื่อมโยงสู่การประเมินทุกรายวิชาหรือทุกกลุ่มประสบการณ์ มีการกระตุ้นให้ครูร่วมกันทำงานเป็นทีม โดยอาศัยครูเจ้าของวิชาหลายวิชาช่วยกันวางแผนและทำการสอน

1.3 การนิเทศการสอนเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ผู้บริหารสถานศึกษาลงมือปฏิบัติการนิเทศตนเองและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำกรนิเทศตนเองด้วยการสะท้อนและใคร่ครวญตนเองเพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง เรียนรู้และพัฒนาตนเองและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนผ่านเครื่องมือที่เป็นแบบสะท้อนตนเองเทียบประกอบกับแผนการเรียนการสอนของคาบนั้นๆ หากประกอบกับข้อมูลสะท้อนกลับอื่นๆ ก็จะเกิดเป็น “การวิจัยชั้นเรียน” ในลักษณะ Action Research ในวงจร “Plan Do Check Act” บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ด้วยการให้คำปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักใน ความสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนต้องครอบคลุมการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ บริการด้าน การสอน การสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน การสาธิตการสอน กิจกรรมกลุ่มโรงเรียน กิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น และมีการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก

1.4 การวัดประเมินผลเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลกด้วยการส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ครูมีระบบเกณฑ์การวัดและประเมินความรู้หรือพฤติกรรมต่างๆ หรือใช้เครื่องมือวัดเพื่อให้ได้ตัวเลขแทนคุณลักษณะต่างๆ การนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้วิจารณ์ญาณของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สามารถวัดความรู้ ความสามารถของผู้เรียนที่หลากหลาย วัดความสามารถของผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตามแต่ละบุคคลที่มีความถนัด เน้น การแสดงออกซึ่งทักษะกระบวนการคิด การเชื่อมโยง การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามี บทบาทสำคัญในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน วิธีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ดำเนินการได้ดังนี้ การสร้างความตระหนักใน ความสำคัญของการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การวางแผนกำกับ ติดตาม และประเมินผล การ ดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การสรุปผลการดำเนินการ

1.5 การนำเทคโนโลยีทางการศึกษาไปใช้เพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ด้วยการวางแผนการนำเทคโนโลยีมาช่วย ในการอำนวยความสะดวกที่จะเป็นแหล่งเชื่อมความรู้มารวมไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้จากทั่วโลกโดย การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้เป็นแหล่งของสื่อและนวัตกรรม

สอน การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยผ่านเครื่องมือสื่อสารสมัยทางด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทางด้านเครือข่ายโทรศัพท์มือถือหรือเทคโนโลยีอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นพลเมืองโลก

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกในสถานศึกษา

1. “จงนึกคิดแบบโลกาภิวัตน์ แต่จงปฏิบัติแบบชุมชน” หรือ “Think globally, act locally” “ชุมชนภิวัตน์” (localization) ควรจะดำเนินไปพร้อมๆ กับกระแสโลกาภิวัตน์
2. ความร่วมมือร่วมใจของประชาคมในโรงเรียน วิทยุทัศน์ของโรงเรียนที่ชัดเจนและการสื่อสารวิสัยทัศน์ให้เข้าใจถึงทั่วกัน การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ตอบโจทย์ความเป็นพลเมืองโลกและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังนี้
 1. **มีมนุษยสัมพันธ์ดี** เป็นคนที่ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นเป็นปกติวิสัย มีน้ำใจ มีคุณธรรมมีความรับผิดชอบต่อชุมชน มีแนวทางปฏิบัติตนอยู่บนความเชื่อมั่นว่ามนุษย์จะสามารถค้นพบความหมายของชีวิตได้ด้วยการรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
 2. **มีความคิดสร้างสรรค์** เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่สามารถติดตามและกระตุ้นให้เกิดความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยีข่าวสารและความรู้ โดยมุ่งมั่นที่จะนำความรู้ที่นำมาช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต
 3. **มีใจที่เปิดกว้าง** เป็นผู้มีโลกทัศน์กว้างไกลซึ่งตระหนักดีว่าวิถีชีวิตของแต่ละคนมิได้มีขอบเขตจำกัดอยู่แต่ในบ้านเรือนและประเทศชาติของตนเท่านั้น แต่ยังต้องติดต่อทำกิจกรรมต่างๆ กับโลกกว้างโดยที่สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ได้ด้วยความเข้าใจและเคารพความแตกต่างอย่างมีความสุข นอกจากบุคคลดังกล่าวจะได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองของโลกอย่างแท้จริงแล้วก็ยังได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองของประเทศผู้มีเกียรติภูมิ สามารถเชื่อมโยงประเทศชาติไปสู่ยุคสมัยโลกาภิวัตน์ ความเป็นสากลและลัทธิเสรีนิยมได้อย่างเต็มภาคภูมิ
 4. **มีความใฝ่ใจในงาน** พลเมืองโลกมิใช่เป็นเพียงผู้ทุ่มเทให้กับหน้าที่การงานเท่านั้น แต่ยังต้องเป็นผู้มีอิสระและมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานควบคู่ไปกับการมีจรรยาบรรณนอกจากนี้ยังจะต้องมองว่างานการทุกประเภทล้วนมีคุณค่าค่ายก่องและต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

อภิปรายผล

เมื่อเรายอมรับว่าเราไม่สามารถใช้ความรู้เดิมๆ มาต่อยอดเพื่อนำไปแก้ปัญหาในอนาคตได้อีกต่อไปแล้ว การเตรียมผู้เรียนให้ถึงพร้อมด้วยทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นโจทย์ท้าทายให้นักการศึกษาที่ต้องการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การประเมินผลการเรียนรู้ต้องขบคิดถึงรูปแบบของการบริหารงานวิชาการที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองโลก

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก คือ โครงสร้างขององค์ประกอบสำคัญในกระบวนการบริหารงานวิชาการ 5 ด้านที่มีความสัมพันธ์กันและเมื่อได้บริหารวิชาการแล้วจะส่งผลให้โรงเรียนสามารถเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

- 1) หลักการและวัตถุประสงค์
- 2) โครงสร้างและสาระสำคัญ
- 3) การนำไปสู่การปฏิบัติและเงื่อนไขความสำเร็จ

มีรายละเอียดสำคัญดังนี้ หลักสูตรบูรณาการเนื้อหาเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เชื่อมโยงความสัมพันธ์ภายในตัวตนสู่สังคมนรอบตัวและขยายขอบเขตจากใกล้ออกไปไกลตัว เป็นการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกของผู้เรียน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ แบบสืบสวนร่วมมือ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การสนทนา การสะท้อนอย่างลึกซึ้งซึ่งร่วมกัน เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติผ่านการคิดอย่างใคร่ครวญ และเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงเพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏ การนิเทศการเรียนการสอน ทำเป็นกระบวนการตรวจสอบภายในโรงเรียนโดยผู้บริหารและเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ มีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยการวัดและประเมินผลเน้นการวัดผลผู้เรียนเชิงคุณภาพในประเด็นของความสามารถและความดีงาม ใช้รูปแบบการบรรยายพัฒนาการของผู้เรียน สิ่งที่ต้องปรับปรุงและการเตรียมตัวเพื่อการเรียนรู้ในอนาคต การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างรู้เท่าทันด้วยการใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือในการค้นคว้า ใช้อุปกรณ์ IT ช่วยในการสร้างสรรค์ผลงาน และจัดระบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนแบบรายบุคคล เพื่อเตรียมผู้เรียนที่มีใจที่เปิดกว้าง ยินดีรับฟัง มีความเมตตา กรุณา เข้าใจวัฒนธรรมและความคาดหวังของผู้อื่น สามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี มีปฏิสัมพันธ์และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในบริบทแวดล้อมที่หลากหลาย

☐ ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

งานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพ สร้างโอกาส และกระจายโอกาสทางการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคมเมืองและสังคมชนบทและใช้ในการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ การเกื้อกูลและการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทรเพื่อให้โลกของเราเป็นโลกที่อยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน หัวใจสำคัญของการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก คือ การมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้ผู้เรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ผ่านความรู้ที่ทำให้เกิดความรอบรู้ในการเลือก ทำให้ผู้เรียนความประสงค์และการมีทักษะเพียงพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ การประเมินการเรียนรู้เป็นกิจกรรมสำคัญในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนการเรียนรู้ได้ในระดับต่างๆ คือ นักเรียนได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับตัวของเรา ชุมชนของเรา และโลกของเรา นักเรียนได้เรียนรู้การมีส่วนร่วมและการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และเราจะทำอะไรให้แตกต่างจากเดิมได้ มีทักษะอะไรที่นักเรียนได้พัฒนา และนักเรียนคิดว่าจะพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องได้อีก นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างในกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

☐ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมเป็นพลเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถนำพาประเทศให้ก้าวข้ามผ่านสภาพโลกาภิวัตน์ของศตวรรษที่ 21 ได้ ด้วยความเชื่อมโยงของระบบเศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่างๆ หัวใจสำคัญของการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก คือ การมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้ผู้เรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ผ่านความรู้ที่ทำให้เกิดความรอบรู้ในการเลือกสำหรับผู้เรียนที่มีความประสงค์และมีทักษะเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนการเรียนรู้ได้ในระดับต่างๆ คือ นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวของเรา ชุมชนของเรา และโลกของเรา นักเรียนได้เรียนรู้การมีส่วนร่วมและการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และเราจะทำอะไรให้แตกต่างจากเดิมได้ มีทักษะอะไรที่นักเรียนได้พัฒนา และนักเรียนคิดว่าจะพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องได้อีก นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างในกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการและเน้นการฝึกทักษะด้านความเป็นพลเมืองโลกเพื่อให้ผู้เรียนได้ทำประโยชน์ให้กับประเทศบ้านเกิดเมืองนอนและแผ่นดินบนโลกของเรา รวมถึงประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศและโลก

www.thaiedresearch.org